

בעלון נעסוק בתוכן שיעור 575 שנערך ביום ב' ברמת השרון ברחוב הקוצר 2, בשעה 19:00, במדרשת "ברינה יקצור", בנושאות מ"ר הגאון רבי יעקב אדלשטיין זצ"ל.

שְׁבִיעֵי
שְׁבִיעֵי של פסח

עלון מס' 462 שנה י' העלון מוקדש לע"נ מו"ר הרב יעקב בן מרים זצ"ל י"ז ניסן תש"פ

999 פ 2910

יהודים, אתם חופשיים!

כ"ח בניסן תש"ה, בוכנוואלד - הם היו בפלנטה אחרת. עשרות יהודים שעולמם התהפך עליהם. שש שנים אחרי שראו את העולם. שוכבים הלומים, מותשים, רעבים ומאובנים. יותר קרובים לגוויות מאשר לגופים אנושיים. עור ועצמות. מוזלמנים קרועי עיניים. לאיש לא היה חשק גדול לחיות. ואז נשמעה הצעקה, יהודים, אתם חופשיים. יותר משבעים שנה חלפו, ועדיין עוברת צמרמורת בגווי, כשאני מספר לעצמי את הסיפור המטלטל הזה אותו שמעתי מכלי ראשון. כשיצאו אותם יהודים החוצה, הם ראו את הגנרל פאטון מצבא ארה"ב. לצידו, בג'פ צבאי, ישב הרב הרשל שכטר זצ"ל. יהודי אמיתי תלמיד חכם וירא שמים - לימים נשיא ועידת הנשיאים של יהודי ארה"ב. הוא עבר מצריף לצריף והכריז את בשורת הגאולה: "יהודים, אתם חופשיים!" זו מילת קסם שהיהודי כל כך משתוקק לשמוע -

בן חורין.

זו היתה הכמיהה שלנו במחנות הארורים. תנו לנו כבר חופש. נכון, זה לא נגמר. החופש עוד היה רחוק מאוד. בשום מקום לא רצו אותנו. לא באמריקה ולא באירופה. למרבה הצער גם בארץ ישראל - או בפלשתינה, כמו שקראו לה אז - איש לא חיכה לנו. לא ידענו כלום על הארץ. רק ירושלים, חיפה ויפו. עיר הקודש וערי הנמל. אבל אלו היו נעולים בפנינו. בזה אחר זה סולקו אוניות המעפילים: 'פאטריה', 'סטרומה', אוניות שהוטבעו או 'אקסודוס' שנשלחה חזרה לאירופה. גם אותנו, קבוצה של 200 ילדים יתומים, שהגיעו בצורה לגאלית מטעם 'עליית הנוער' - כלאו. הישר מהנמל בחיפה, רכבת - המשא עם קרונות אטומים, עד למחנה עתלית, שהיה מוקף גדרות תיל. זו הייתה התחנה הראשונה שלנו, למרות שהיינו חוקיים. אני עד עכשיו לא מבין למה? למה לא נתנו לנו ללכת לאן שבחרנו? מה בסך הכל ביקשנו? חירות! עצמאות! חופש! באופן מפתיע, הנושא הזה של החירות והחופש פותח את הטקסט הכי קדוש ליהדות - עשרת הדיברות. זהו תיאור של הרגע הנשגב ביותר בהיסטוריה האנושית. ריבון העולם מתגלה לראשונה בכבודו ובעצמו, ואז הוא מציג את עצמו. ומהו כרטיס הביקור? לא "אנכי ה' אלוקיך אשר עשיתי את השמים ואת הארץ", גם לא "אני ה' אשר בראתי אתכם". לא! רק "הוצאתי אתכם מארץ מצרים מבית עבדים". היציאה מעבדות לחירות, זאת 'תעודת הזהות' של בורא העולם. מדהים! גם בתפילות שלנו אנחנו מדגישים את העניין של עבדות לחירות. במצרים גזרו עלינו פתרון סופי: "כל הבן היילוד היאורה תשליכוה", אבל כשאנו מספרים את הסיפור, הקטע הזה לא בולט. במשך דורות יושבים אבות וילדים ליד שולחן הסדר, הילד עומד ושואל את הקושיות, והאבא מקיים "והגדת לבנך". ומה הוא מספר? על ה' שברא את העולם? לא! על האבות והאמהות? גם לא! התשובה היא: "עבדים היינו לפרעה במצרים. ויוציאנו ה' אלוקינו משם ביד חזקה ובזרוע נטויה". כל הסיפור הוא היציאה מעבדות לחירות, וזה מדהים!

בן החורין האמיתי שעוסק בתורה, הוא משוחרר. אם יש דבר אחד, אם יש משהו שמנתק אותו מהשעבוד ליצר, אם יש משהו שמרומם אותו ומנתק אותו מההשתעבדות לחומר והופך אותו לרוחני יותר - זו התורה, אלו המצוות, זו עבודת הבורא. ולכן על התורה כתוב "חרות על הלוחות". המשמעות של חירות מופיעה על הלוחות האלה, והמסקנה היא: "אין לך בן חורין אלא מי שעוסק בתורה".

[הרב ישראל לאו מתוך 'משפחה']

רבי צדוק הכהן מלובלין (בספר "מחשבת חרוץ") מוצא קשר בין פסח לפרשת שמיני, תזריע ומצורע: פרשיות שמיני, תזריע ומצורע עוסקים בנושא הפה.

פרשת שמיני עוסקת - במה שמכניסים לפה - ההימנעות מאכלות אסורות, קשור לוושט. פרשיות תזריע ומצורע - במה שמוציאים מהפה - לשון הרע, קשור לקנה.

ולכן לא בכדי בשנה פשוטה הן יוצאות לאחר חג הפסח, שבו יש את עניין אכילת מצה ומרור, הקשורים לוושט, ואת עניין הדיבור - "והגדת לבנך" - מצוה הקשורה לקנה. ונקרא "פסח" - פה-סח.

ניסן בגימטריה = 170, כמניין פעמיים המילה "פה". וזוהי עבודתנו בימים אלו - שמירה על מה שמכניסים לפה ומה שמוציאים ממנו, מ-"והגדת לבנך" בפסח, ועד למעמד מתן תורה בו נצטוונו "וְשִׁנַּנְתָּם לְבָנֶיךָ".

בשביעי של פסח נבקע הים - ים סוף, ונחלק ל-12 גזרים, כדי שכל שבט יעבור במסלולו, ובני ישראל הלכו בתוך הים ביבשה.

חז"ל מאריכים רבות בנושא של חציית הים ועל הנסים שהיו בעת חצייתו. (ראה לעיל).

אך קודם קריעת ים סוף היה ויכוח אַמוּנֵי בעם ישראל כשדעותיהן נחלקו לארבע, כפי שמובא בתלמוד ירושלמי (תענית ב): ד' פתות עשו אבותינו על הים: אחת אומרת נפל לים, ואחת אומרת נחזר למצרים, ואחת אומרת נעשה עמהם מלחמה, ואחת אומרת נצוח כנגדן. זו שאמרה נפל לים - אמר להם משה: "התיצבו וראו את ישועת ה'", וזו שאמרה נחזר למצרים - אמר להם משה: "לא תוסיפון לראותם".

וזו שאמרה נעשה עמהם מלחמה - אמר להם משה: "ה' ילחם לכם". וזו שאמרה נצוח כנגדן - אמר להם משה: "ואתם תחרישון".

מכאן רואים כשיש לך ציווי לעשות מצוה או מעשה טוב, גם אם היא קשה לביצוע או שיש בה מניעים רבים, תעשה את המוטל עליך מכח האמונה שזה רצון ה', ואז תשועת ה' כהרף עין.

והנה כשבני ישראל חצו את הים הגיעו לדרגת 'יראת הרוממות' כפי שאומר האור החיים הקדוש, ולדרגת אמונה הכי גבוהה שנאמר: "ויאמינו בה' ובמשה עבדו". ומיד בני ישראל אמרו שירה - 'שירת הים', ונגאלו גאולת עולם ממצרים ומכל מה שגלות זו מסמלת.

עלינו לצאת מחג הפסח עם הידיעה החשובה שאנו בניו של הקב"ה והוא מוציאנו מכל גלות ומיצר וזה מסר לכל ימי החולין שלאחר הפסח שעלינו לחיות עמו ולדעת שאנחנו פשוט מאד ע-ש-י-ר-ג-ם!!! יש לנו חשבון סודי בשמים שאליו עלינו להתחבר - רק אם תהיה לנו הדעת להתחבר אליו! שהרי "אין עני אלא בדעת". יש לנו תורה, יש לנו מצוות, יש לנו תפילין, יש לנו שבת, הרי כל אלו הם דברים נפלאים שהופכים לנו את החיים מריקים למלאים בשמחה וחיבור אל הבורא עולם. אשרינו שאנו יהודים! וכעת לא נותר לנו אלא להתחיל את המרוץ לחג השבועות זמן מתן תורתנו מתוך שאיפה לעליה אל הר ה'!!!

והי רצון שיתקיים בנו (ישעיה נא, יא): "וּפְדִינִי ה' יִשׁוּבוּן וְבָאוּ צִיּוֹן בְּרִינָה וְשִׁמְחַת עוֹלָם עַל רֵאשִׁים שְׁשׁוֹן וְשִׁמְחָה יִשְׁיֹגוּן נְסוּ יְגוֹן וְאֶנְחָה", במהרה בימנו אמן...

מאמרי חז"ל על קריעת ים סוף:

- * כשהגיע פרעה אל בני ישראל, הם היו מוקפים מצד אחד בים, מצד אחד במצרים, ומצד אחד במדבר. והקב"ה הביא למדבר חיות טרף כדי שבני ישראל לא יברחו לשם (שמו"ר כ"א, ה).
- * כשהגיע פרעה לים סוף היו עסוקים בני ישראל באיסוף אבנים טובות ומרגליות שהגיעו מגן עדן (תרגום יונתן בן עוזיאל שמות יד, ט).
- * ד' כיתות היו על הים: אחת רצתה ליפול לים - ראובן שמעון ויששכר, שניה רצתה לחזור למצרים - זבולון בנימין ונפתלי, שלישית רצתה להילחם במצרים - יהודה דן ויוסף, ורביעית אמרה שיצווחו נגד המצרים להבהילם - לוי גד ואשר (תרגום יונתן בן עוזיאל יד, ג).
- * ו' ימים חושך היה במצרים (במכת חושך), והיום השביעי (כמו כל מכה - ז' ימים) היה בים סוף (שמו"ר יד, ג).
- * החושך בלילה שלפני קריעת ים סוף, היה כ-ג' ימים השניים של מכת חושך במצרים (מכילתא שמות יד, כ).
- * המצרים היו באפלה וראו שליהודים יש אורה. הם ניסו להשליך חיצים אך עמוד הענן והמלאך הגנו זזו וזרקו אותם על המצרים (מכילתא שמות יד, כ).
- * כשרצה הקב"ה לקרוע הים לבני ישראל, בא המלאך סמאל וקיטר - שהם עבדו עבודה זרה, ומדוע הם זכאים לנס זה, מסר לו הקב"ה את איוב שיתעסק איתו, ובינתיים קרע את הים (שמו"ר כא, ז).
- * הים לא רצה לשמוע למשה רבינו ולהיבקע, שטען שהוא גדול יותר, שהוא נברא לפניו. עד שבא לשם הקב"ה ביחד עם משה רבינו (שמו"ר כא, ו).
- * הסיבה שים סוף לא רצה להיבקע, כיון ששר של הים הבין שהקב"ה התנה לבקוע את ים פלישתים שנמצא בין ארץ ישראל למצרים, ולא אותו (רבנו האלשיך שמות יד, כג).
- * תחילה נטל הקב"ה את שר מצרים (ששמו מצרים) והטביעו, ואח"כ טבעו המצרים (שמו"ר כא, ה).
- * "הים רָאָה וַיִּנָּס" - מי קפץ ראשון למים? - מובא במדרש (שמו"ר כד, א): מהו "היתה יהודה לקדשו"? - (כשעמדו ישראל) על הים, המרו (את פי ה') שלא היו רוצים לירד, אילולי שבט יהודה שקפץ תחלה וקידש שמו של הקב"ה.
- * בגמרא בסוטה (ל"ז) מובא: רבי מאיר אומר: כשעמדו ישראל על הים, היו שבטים מנצחים זה עם זה, זה אומר אני יורד תחלה לים וזה אומר אני יורד תחלה לים, קפץ שבטו של בנימין וירד לים תחלה, שנאמר: "שֵׁם בְּנִימִן צִעִיר רָדָם" (תהלים סח, כח), אל תקרי "רדם" אלא "רד ים", והיו שרי יהודה רוגמים אותם (באבנים), שנאמר: "שָׂרֵי יְהוּדָה רָגְמָתָם" (שם), לפיכך זכה בנימין הצדיק ונעשה אושפיזכן (מארח) לגבורה (של השכינה, שקודש הקודשים בחלקו של בנימין בארץ ישראל), שנאמר: "וּבֵינָם כְּתָפוּ שִׁבְיָן" (דברים לג, יב). א"ל: רבי יהודה (לרבי מאיר): לא כך היה מעשה, אלא (היו השבטים רבים) זה אומר אין אני יורד תחלה לים, וזה אומר אין אני יורד תחלה לים, קפץ נחשון בן עמינדב וירד לים תחלה. לפיכך זכה יהודה לעשות ממשלה בישראל. מה טעם "הֵיטָה יְהוָה לְקַדְּשׁוֹ יִשְׂרָאֵל מִמְּשָׁלוֹתָיו" (כיצד זכה לזה), ש"הים רָאָה וַיִּנָּס" (בראותו את נחשון משבט יהודה נכנס לים).
- * "וַיִּבְּאוּ בְנֵי יִשְׂרָאֵל בְּתוֹךְ הַיָּם בַּיַּבֵּשָׁה" - אם בָּיָם לָמָּה בַּיַּבֵּשָׁה? ואם בַּיַּבֵּשָׁה לָמָּה בְּתוֹךְ הַיָּם? אֵלָּא מִכָּאן אֲתָה לְמַד שֶׁלֹּא נִקְרַע לָהֶם הַיָּם עַד שֶׁבָּאוּ לְתוֹכוֹ עַד חֲטָמָם וְאַחַר כֵּן נִעְשָׂה לָהֶם יַבֵּשָׁה (שמות רבה פרשה א).

- * בַּשָּׁעָה שֶׁאָמַר הַקְּדוֹשׁ בְּרוּךְ הוּא לְמֹשֶׁה "וְאַתָּה הָרַם אֶת מִטְּךָ" נִבְקְעוּ כָּל מַעֲיֵנוֹת תְּהוֹם שִׁבְעוֹלָם אֶפְלוּ מֵיָם שִׁבְפָּדִים וְשִׁבְגָּתוֹת וְשִׁבְצָלְחוֹת (שוחר טוב תהלים יח).
- * הסיבה שכל מימות שבעולם נבקעו, היא בשביל שהמצרים לא יחשבו שיש כאן נס מיוחד ליהודים, אלא יחשבו שזהו מקרה ממקרי הטבע, וממילא ירדפו אחרי בני ישראל לתוך הים (טעמא דקרא לגר"ח קניבסקי - בשלח).
- * **קריעת ים סוף** - י' נסים נעשו להם על הים: נבקע להם הים, ונבקע כמין כפה, ונחלק לי"ב שבילים, ונעשה יבשה, ונעשה כמין טיט, ונעשו המים פרורים, ונעשו סלעים סלעים, ונעשו גזרים גזרים, ונעשו ערמות ערמות, ונעשו כמו גד, ויצאו להם כְּדֵי מַיִם מִתּוֹקִים מִתּוֹךְ מְלוּחִים וְקָפְאוּ הַמַּיִם וְנִעְשׂוּ כְּכֵלֵי זְכוּכִית (עפ"י מדרש תנחומא בשלח).
- * המצרים לא ראו שהים נקרע, וכשנכנסו לא ראו חומות המים מצדדיו, לכך נכנסו בלי פחד (מלבי"ם).
- * מצרים נעשו על הים ג' כיתות: א. רצתה לקחת ממון בני ישראל. ב. רצתה להורגם. ג. רצתה להורגם וליטול ממונם (מכילתא שמות טו, ט-ז).
- * כשעלו בני ישראל מהים, הם טענו שכמו שהם עולים מצד זה, כך המצרים עולים מהצד השני. אמר הקב"ה לים שיפלוט את המצרים המתים, כדי שיראו היהודים שהם מתו (מסכת ערכין טו).
- * כשיצאו בני ישראל מהים בא עמלק. משה הזכיר שם המפורש והוא נבהל (פירוש הרא"ש דברים כ"ה).
- * הים והיבשה רבו ביניהם, וכל אחד לא רצה לבלוע את המצרים. היבשה אמרה לים שייקח את מי שהוא הרג, והים אמר ליבשה שתיקח את האנשים שנבראו ממנה. הטעם שהיבשה לא רצתה הוא בגלל שקילל אותה הקב"ה כשבלעה את קין. עד שאמר הקב"ה לים לבלועם, והבטיח שלא ייענש (תרגום יונתן בן עוזיאל שמות טו, יב).
- * מי הים הגבוהים נבקעו והעמוקים הפכו ליבשה, כדי שבני ישראל לא יצטרכו לרדת למעמקים ולהתייגע בהליכה (אור החיים הקדוש, שמות יד, כא).
- * המים בים קפאו לגובה של 300 מיל. ובקריעת ים סוף נקרע הים לי"ב קרעים נגד י"ב שבטים (יונתן בן עוזיאל).
- * כשעברו בני ישראל בים, פשטו ידיהם ונטלו פירות (מהיבשה - ביאור למד"ר) דרך הים (שמו"ר כא, ז).
- * בחומות הים שבין השבטים היו חלונות, והיו בני ישראל מדברים אחד עם השני (דעת זקנים שמות יד, כט).
- * דרש רבי נהוראי היתה בת ישראל עוברת בים ובנה בידה ובוֹכָה ופושטת ידה ונטולת תפוח או רמון מהים ונותנת לו, מה במדבר לא חסרו כלום אף בתהומות לא חסרו כלום (שמות רבה כא, ז).
- * "ובני ישראל הלכו ביבשה בתוך הים" - דתן ואבירם לא יצאו עם כל ישראל ממצרים - מובא בתרגום יונתן בן עוזיאל על הפסוק (שמות יד, א): "ואמר פרעה לבני ישראל" - דתן ואבירם שנשארו במצרים, וכשיצאו אחרי כן - הים שוב נבקע להם. ואף שהיו רשעים לא נענשו במכת חושך, כשם שמתו ארבע חמישיות מכלל עם ישראל, בגלל שציפו לגאולה (כך כתב בפירוש הרא"ש).
- * ועוד טעם שזכו לצאת, כי קיבלו מכות בהיותם השוטרים מטעם המצרים על עבודת בני ישראל, וכשהאנשים שתחת אחריותם לא הצליחו לעשות את המכסה המספקת, קיבלו דתן ואבירם מכות נאמנות (כי לא הסגירו אותם למצרים), ולכן זכו לצאת ממצרים. רואים כאן לימוד גדול, שאף שהיו רשעים ולא רצו לצאת ממצרים, נעשה להם ניסים גדולים כשהחליטו לצאת ממצרים.

שמיני - תוכן ענייני הפרשה

א. סדר העבודה במשכן ביום הראשון להשראת השכינה בעם ישראל:

א. קרבנות היום: אהרן מביא עגל לחטאת ואיל לעולה, ועבור בני ישראל מקריב שעיר עזים לחטאת, עולה, שלמים, ומנחת סולת.

ב. משה רבינו מלמד את: מצוות היום, הלכות כהנים ועבור ליום, הדלקת המנורה, דיני - טמאים, איסורן במחנה שכינה ומצות פרה אדומה.

ג. עגל חטאת: שחיטתו, זריקת הדם, הקרבת החלב במזבח, ושריפת הבשר חוץ. הקרבת האיל לעולה, והקרבת קרבן העם: חטאת, עולה מנחה, ושלמים, ותנופת החזה והשוק. (וגם את החלבים הניף).

ד. אהרן הכהן מברך את עם ישראל בברכת כהנים.

ה. משה ואהרן נכנסו לאהל מועד (ללימוד מעשה הקטורת).

ו. ואז יצאה אש מלפני ה' אל המזבח, ואכלה את החלבים, (ומאז נשארה על המזבח) - אות להשראת השכינה במשכן, "וירא כל העם וירונו"...

ז. נדב ואביהוא הקטירו קטרת (שלא נצטוו עליה), נשרפו באש שיצאה מאת ה', "וידם אהרן".

ח. משה ציוה את אהרן, אלעזר ואיתמר - שלא ינהגו דיני אבילות, וכל ישראל יבכו את השריפה אשר שרף ה'.

ט. לאחר כל המאורע הנורא, ציוה ה' על איסור כניסת שתויי יין למקדש, וכן שלא להורות הלכות במצב זה. ועל היתר כניסת כהן גדול ביום הכפורים.

ב. מצות אכילת הקרבנות - כהנים אוכלים ובעלים מתכפרים.

ג. שריפת שעיר החטאת, משה שואל ודורש מדוע נשרף, אהרן משיב למשה את ההלכה במקרה זה, ומשה הודה שמעתי הלכה זו ושכחתי (י, יב-כ).

ד. איסור אכילה והיתר אכילה (ע"פ סימני כשרות) בחיה ובבהמה ובדגים שבמים ובעוף, ודיני טומאתם במיתתם - במשא ובמגע (יא, א-כח).

ה. טומאת שמונה שרצים מתים (ר"ת - חעצ"א כלח"ת) במגע באדם ובכלים, באוכל ובמשקה. אופן הטהרה מכל טומאות אלו - במקוה, ובמעין מים (כל סוג טומאה לפי דינה).

"ולא תטמאו בהם ונטמתם בהם" (יא, מג)

בפרשת השבוע מגוון בעלי חיים האסורים למאכל, וסימנים מזהים לכשרותם של מיני חיות, עופות ודגים.

ונשאלת השאלה: אם אנו ה"עם הנבחר" מכל אומות העולם - "בנים של מקום", מדוע דווקא לנו הקב"ה אוסר את "הנאות" העולם הזה, בזמן שלכל הגויים הוא מאפשר להנות מכל הבא ליד?!?

התירוץ יובן על פי משל: שני חברים שגרו בסמיכות זה לזה בכפר מרוחק, חלו במחלה נוראית שריתקה אותם למיטה. רופא הכפר לא ידע כיצד למצוא מזור למחלתם ובצר לו הזמין רופא מומחה מן העיר. הגיע הרופא לראשון, בדק, חקר ופסק: "אינך מוגבל כלל וכלל - אתה יכול לאכול כל שתחפוץ! נדהם החולה ושאל: "הכל? גם ממתקים וגם מטוגן?! השיב הרופא: "בוודאי! אכול כל מה ש"בא לך"..."

משהגיע הרופא לשני בדק, חקר ופסק: "עליך להינזר ממגוון מאכלים: מתוקים, מלוחים וכל דבר המכיל את מגוון הפריטים שכתובים לך כאן" ותוך כדי הוא מגיש לחולה רשימה של עשרות מרכיבים שמצויים בהמון מאכלים.... החולה שכבר הספיק לשמוע שחברו קיבל יד חופשית בכל

מה שקשור לאוכל, למורת רוחו שאל: "סליחה דוקטור! הרי אני וחברי חולים באותה מחלה. מדוע לו אפשרת לאכול ככל אשר תאבה נפשו ואילו עימי אתה מחמיר כל כך?!"

חייך הרופא ואמר תוך שהוא רוכן לאוזנו של המטופל: "לחברך אין כל סיכוי ובעוד כמה ימים הוא ימות. אבל מצבך יכול לאפשר לך לחיות עוד שנים ארוכות במידה ותשמור על הינזרות מכל אשר כתבתי לך"...

שמח החולה ולמעשה הבין שההגבלה העכשווית, תאפשר לו הנאה עתידית לעוד שנים רבות...

הנמשל: הקב"ה אפשר לנו חיי נצח ועולם הבא. לעומת זאת לאומות העולם החיים מסתיימים בעולם הזה בלבד. כיוון שכך מאפשר להם הקב"ה לאכול 'מכל מה שזז'. אבל אנו ה"עם הנבחר" - "בנים של מקום", המיועדים לחיי עולם הבא, אותנו מגביל הקב"ה על מנת להעניק לנו עולם הבא טוב יותר ובדרגה גבוהה ככל שניתן... יוצא איפה, שאיסור האכילה הוא זכות עבורנו. צריכים להבין שההגבלה העכשווית, תאפשר לנו הנאה עתידית לעוד שנים רבות...

"להבדיל בין הטמא ובין הטהור ובין החיה הנאכלת ובין החיה אשר לא תאכל" (יא, מז)

פעם אחת יצא הרב רבי אברהם דנציג (בעל ספר חיי אדם וחכמת אדם), מחותנו של הגר"א למערב אירופה לרגל מסחרו. כשחזר, נכנס תיכף לבית מדרשו של הגר"א כדי לקבל ממנו ברכת שלום, כדרכו של הגר"א שלא להתבטל מלימודו נכנס עם רבי אברהם בשיחה חטופה, ושאל אותו: האם שמע איזה דבר חכמה במערב אירופה? השיב לו הרב דנציג, כי בהיותו במערב אירופה שמע כי כמה מחכמי אומות העולם התווכחו ביניהם מאיזה זמן יש להתחיל בחינוכו של הילד. נחלקו הדעות ביניהם. אחד מהם אמר כי כשימלאו לילד שלוש שנים צריכים כבר להתחיל ולעסוק בחינוכו, והשני אמר כי החינוך ראוי לו שיתחיל במלאת לילד חמש שנים, ובא השלישי ואמר כי לדעתו צריכים להתחיל לחנך את הילד עשרים שנה קודם שנולד, כלומר: צריכים בראשונה לחנך את ההורים כי הם במעשיהם משפיעים על הילד לטובה או לרעה, שמע הגר"א ואמר לו: כבר עמדו חכמינו על זה בש"ס (מסכת יומא פב:) וסיפרו לנו על שתי נשים מעוברות שאחזו אותן בולמוס (התקף רעב) ביום הכיפורים, לחשו להן באזניהן כי היום, יום הכיפורים הוא. אחת שמעה לקול הלחש ולא אכלה - וזכתה ויצאה ממנו רבי יוחנן. ואולם השניה לא צייתה למה שלחשו לה - ויצא ממנה שבתאי אוצר פירי, שהיה רשע, הרי רואים אנו כי הילד הושפע ממעשה אמו עוד לפני שנולד.

שאל הרב דנציג את הגר"א אם יש מקור לדבר זה בתנ"ך, והשיב לו הגר"א כי בגמרא שם (יומא פג.) מובא מקור לזה בספר תהלים (נח, ד): "זורו רשעים מרחם", ולדעתי, הוסיף הגר"א חסר שם בגמרא המילה "וגומר" כי הכוונה שם גם לפסוקים שבאו אחרי הפסוק הזה, שם כתוב "אשר לא ישמע לקול מלחשים".... ואולם, סיים הגר"א את דבריו, דבר זה נמצא גם בתורה בפרשת שמיני (יא, מ) שנאמר "להבדיל בין הטמא ובין הטהור ובין החיה הנאכלת ובין החיה אשר לא תאכל" שכן מילת "חיה" פירושה גם 'יולדת', (ראה שמות א, יט) להורות כי אם באים להבדיל בין הטמא ובין הטהור צריכים לדעת כי זה תלוי הרבה באמותיהם בין ה'חיה' (היולדת) הנאכלת (שאכלה ביום כיפור) ובין ה'חיה' אשר לא תאכל"...

”וַיְהִי בַיּוֹם הַשְּׁמִינִי...” (ט, א)

”ויהי ביום השמיני” - שמיני למלואים הוא ר”ח ניסן, שהוקם המשכן בו ביום, ונטל י’ עטרות (רש”י).
ואומרת הגמרא (מסכת שבת 25): **אותו יום נטל עשר עטרות**, שהיה ראשון לעשרה דברים:

- א. ראשון למעשה בראשית, שבראשון בשבת היה.
- ב. ראשון לנשיאים, להקרת קרבנות הנשיאים לחנוכת הבית.
- ג. ראשון לכהונה, שעד עכשיו היתה עבודת הקרבנות על ידי בכורות, ומעתה באהרן ובניו.
- ד. ראשון לעבודה, לסדר עבודת ציבור, דהיינו הקרת תמידין ושאר קרבנות ציבור.
- ה. ראשון לירידת האש מהשמים על המזבח.
- ו. ראשון לאכילת קדשים. שלא הותר לאכול קדשים רק לפנים מהמחיצה הראויה להם [קדשי קדשים לפנים מהקלעים שבחצר המשכן, וקדשים קלים בכל מחנה ישראל. ואילו עד עתה אכלו שלמים בכל מקום שרצון].
- ז. ראשון לשכון שכינה בישראל, כפי שכתוב ”ועשו לי מקדש ושכנתי בתוכם”, שמשמע שעד עתה לא שרתה שכינה בהם.
- ח. ראשון לברך את ישראל ברכת כהנים, שנאמר ”ויהי ביום השמיני - וישא אהרן את ידיו אל העם ויברכם”.
- ט. ראשון לאיסור הבמות שעד עתה הקריבו כל אחד בבמה ומעתה נאסרו כפי שכתוב ”ואל פתח אהל מועד לא הביאו”.

י. ראשון לחדשים כפי שכתוב ”ויהי בחדש הראשון”.
מה תלמוד לומר ”ויהי”? מלמד שהיתה שמחה לפניו במרום כיום שנבראו בו שמים וארץ. במעשה בראשית הוא אומר: ”ויהי ערב ויהי בקר” וכאן הוא אומר ”ויהי”.

וכיון שכלו ישראל את מלאכת המשכן בא משה וברכן שנאמר (שמות לט, מג): ”וירא משה את כל המלאכה... ויברך אתם משה”.

מה ברכה ברכן? אמר להם ”יהי רצון שתשרה שכינה במעשה ידיכם”.

רבי מאיר אומר כך ברכן (דברים א, יא): ”ה’ אלקי אבותיכם יוסף עליכם ככם אלף פעמים”, והם אמרו לו (תהלים צ, יז): ”ויהי נעם ה’ אלקינו עלינו ומעשה ידינו כוננה עלינו ומעשה ידינו כוננהו”.

ועל אותה שעה הוא אומר (שיר השירים ג, יא): ”צִאֲיִנָּה וְרֵאֲיִנָּה בְּנוֹת צִיּוֹן” - בנינים המצוינים, ”בַּמֶּלֶךְ שְׁלֹמֹה” - במלך שהשלים שלו, ”בַּעֲטֻרָה שְׁעֵטֻרָה לוֹ אִמּוֹ” - זה אהל מועד שמצויר בתכלת ובארגמן ובתולעת השני ובשש’. ”אִמּוֹ” - אין אמו אלא ישראל שנאמר (ישעיהו נא, ז): ”וּלְאִמּוֹי אֵלֵי הָאֲזִינוּ”.

”בַּיּוֹם חֲתַנְתּוּ” - ביום ששרתה שכינה (ס”א בבית), ”וּבַיּוֹם שִׁמַּחַת לְבָבִי” - ביום שירדה אש חדשה ממרום וליחכה על המזבח את העולה ואת החלבים.

המשנה באבות (א, ב) אומרת: ”עַל שְׁלֹשֶׁה דְּבָרִים הָעוֹלָם עוֹמֵד, עַל הַתּוֹרָה וְעַל הָעֲבוּדָה וְעַל גְּמִילוֹת חֲסָדִים”.

”עַל הַתּוֹרָה” - התורה היתה תתקע”ד דורות לפני בריאת העולם.

”עַל גְּמִילוֹת חֲסָדִים” - היה במיוחד עם הופעתו של אברהם אבינו לעולם - עמוד החסד.

”עַל הָעֲבוּדָה” - העבודה במשכן נחנכה לראשונה ביום השמיני הוא א’ בניסן.

ה’כלי יקר’ מבאר: לא בכדי קרא ה’ למשה ”ביום השמיני” - מכיון שמספר שבע הוא חול ומספר שמונה הוא קודש. שבע - זה טבע, שמונה - זה מעל הטבע. וכתב רבנו בחיי: ש”מצינו שרוב ענייני המשכן והמקדש סובבים על חשבון שמונה” לכן פתחו דווקא ביום השמיני:
8 - בגדים לכהן הגדול: ציץ וחושן ואפוד, ומעיל וכתונת תשבץ, מצנפת ואבנט ומכנסי בד.
8 - בשמים לשמן המשחה ולקטורת הסמים - ארבעה לשמן המשחה, וארבעה לקטורת הסמים.
8 - בדים [המוטות לנשיאת כלי המשכן] - שני בדי הארון ושנים לשולחן, שניים למזבח הזהב ושניים למזבח העולה.
8 - כלי זמר, המלווים את מזמורי הלויים. דהיינו, שבעה כלים בצירוף המקהלה עצמה, סה”כ שמונה.
8 - הכשרת הקורבן להקרבה - גם הקרבנות שהיו מקריבים לא הוכשרו ליקרב אלא לאחר שמונה ימים שנאמר: ”מיום השמיני והלאה ירצה לקורבן”...
8 - ימי המילואים.

ועוד מביא ה’כלי יקר’ כל קילוסיו של משה היו ב-8 זאת עפ”י המדרש (ילקוט שמעוני שמות רמא. טו): כל פרקמטיא של משה הייתה ב”אז”, ”אז” בגימטריה = 8.
הצלת נפשו ב”אז” - כשהגיע למלון בדרך למצרים: ”אז אמרה חתן דמים אתה לי”.

קנטורו ב”אז” התלונן על השליחות שקיבל - ו”מאז באתי לדבר בשמך הרע לעם הזה”.

קילוסו ב”אז” שירת הים כחזרה בתשובה על קנטורו - ”אז ישיר משה”.

עבודתו לפני מותו ב”אז” הבדלת ערי מקלט - ”אז יבדיל משה”.
אומר המהר”ל: ”אז” זה לא רק 8 אלא 1 שרוכב על 7 לומר שיש רק כח אחד שפועל מעל הבריאה - הטבע.

לבד מעבודת המקדש, מופיע המספר שמונה במצוות רבות נוספות: מילה ביום השמיני; שמונת הפתילים שבציצית; שמיני עצרת - הבא לאחר שבעת ימי הסוכות.

בברכת התורה

רון ברינה

”לְאֶדֶם מְעַרְכֵי לֵב וּמַה’ מַעֲנֵה לְשׁוֹן” [משלי טז, א]

לעילוי נשמת מו”ר אבי יעקב בן רחל וצדוק מרת אימי: שרה-סרח בת שמחה ויוסף מרכוס מרדכי בן רבקה ויוסף: דינה בת שרה נפתלי בן רוזה: סמי בן שמחה: גורלי בן שמחה רבי מאיר בן אשר: יוסף חיים בן לאה: יהודה בן טובה סלמן בן חבו ודוד: יעקב בן סאלם: חיים בן דוד ורחל אשר מסעוד בן זוהרה: רחמים בן חאורו אברהם: שלמה בן זוהרה אפרים בן ציון ורבקה: עופר בן יחיאל: סמי בן חנה
משה אהרן בן מאיר יצחק: מאיר בן שמחה: ישראל מאיר בן עטרה מינה בת מרדכי שמואל: יפה נדרה בת נעימה: רוזה בת שמשון מרים בת עוזה: נוראני בת מרים ורבי: כתון בת חביבה: אהובה (דייץ) בת טובה שמחה בת סרח: חיה בת יוסף: רחל בת חנה: חנינה בת כמיסה

הצלחה: אריה (לאון) בן מלכה
זיווג הגון: זהבה בת אטו: ג’ימי שמואל בן אסתר (Jimmy Shmuel ben Esther)
רחלי בת זהבה: עדינה בת שמחה: אלקנה רחמים בן איריס

לרפואת:
הרב מאיר יוסף בן כמאנה שליט”א אברהם בן חנה: יעקב ישראל בן גלית אורטל בת גלית: ויקטוריה בת שרה: זולטי בת חנה דוד בן שמחה: מנחם בן עליזה: איתן חיים בן שלומית פאולה בת דינה: זהבה בת חויה: אברהם בן אנט מרים קרן בת רבקה: אילנה לאה בת ציפורה שרה בת רבקה: שרה תהילה בת חנה: פיפי בת חביבה בן חמו: רות בת לילה מרית בת רחל: רחל בת נואה: גלית בת רות

לזרע של קימא:
יהודה יחזקאל יוסף בן רחל מרים נפתלי שלמה בן לאה: לאור בן דינה שושנה ריזל בת מינה: שירה בת שושנה מיטל בת לולו: לאית בת ויקטוריה שמחה צביה בת רחל יובל בן שלומית יהודה בת ציפורה: רחל בת חיה עדי בת מזל

להזמנות, להקדשות ולתרומות בסלולרי - 050-3828752

או במייל: Ronbarina@gmail.com

כתובת: רח' הקוצר 2 רמת השרון מ. 4741102

מצוה לתרום מכספי מעשר ליכוי הרבים
ניתן לשלוח צ'ק לכתובת: רח' הקוצר 2 רמת השרון מ. 4741102